

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1944 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket framställning i fråga om utarbetande av förteckning över kommittébetänkanden.

I skrivelse till bankoutskottet den 29 mars 1944 har *styrelsen för riksdagsbiblioteket* hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen att till arvode för utarbetande och redigering m. m. av en förteckning över kommittébetänkanden avgivna under åren 1904—1944 anvisa ett anslag av 6 000 kronor.

Till stöd för framställningen anför biblioteksstyrelsen följande:

År 1896 publicerades »Förteckning öfver kommittébetänkanden afgifna åren 1809—94». Arbetet hade på offentligt uppdrag med anledning av en riksdagens skrivelse, 1891 nr 36, utarbetats av Erik Thyselius. En år 1904 tryckt fortsättning likaledes utarbetad av Thyselius omfattade jämte ett mindre tillägg till nyssnämnda förteckning under åren 1895—1903 avgivna betänkanden. Detta förtjänstfulla bibliografiska arbete visade sig snart bli för svensk statsvetenskaplig forskning och svensk administrativ verksamhet av utomordentlig betydelse. Det råder ingen tvekan, att detta verk blivit ett för svensk forskning och förvaltning oumbärligt bibliografiskt hjälpmedel.

Någon motsvarighet till denna bibliografi, vad gäller tiden efter 1903, givnes tyvärr icke. Denna uppenbara brist har länge gjort sig allvarligt kännbar och efter hand blivit allt mera besvärande. Från skilda håll ha gång efter annan uttalats önskemål om en fortsättning på nämnda förteckning. Även utländska institutioner ha efterfrågat en sådan. Statens tryckerisakkunnige har enligt uppgift för ett par år sedan på eget initiativ påbörjat en dylik förteckning men måst avbryta arbetet till följd av bristande tid och då han dessutom snart fann, att uppgiften lämpligast borde anförtros en skolad biblioteksman.

Styrelsen för riksdagsbiblioteket, som beaktat dessa förhållanden, har med hänsyn till bibliotekets ställning som ett centralt förvaltningsbibliotek, på vilket torde ankomma bl. a. att planera och utgiva förvaltningen och den statsvetenskapliga forskningen angelägna bibliografiska hjälpmedel, funnit sig icke längre böra eftersätta kravet på en publicering av ifrågavarande kommittéförteckning. Som av bifogade promemoria framgår skulle verket komma att omfatta icke mindre än cirka 2 500 betänkanden. Denna siffra visar måhända bäst, hur angelägen en översikt av denna omfattande, ofta svåruppspårade samt framför allt synnerligen betydelsefulla litteratur i själva verket är. En närmare plan för verkets omfattning, utförande och kostnad lämnas i bifogade promemoria¹ utarbetad inom biblioteket.

Då arbetet är av allt för stor omfattning att utföras inom biblioteket med blott den nuvarande arbetsstyrkan och då en tillfällig ökning av denna för ett tidsbegränsat uppdrag som detta icke är lämpligt, har styrelsen funnit, att uppdraget att utarbета bibliografien bör lämnas en av bibliotekets tjäns-

¹ Se *Bilaga* vid detta utlåtande.

temän allt utföras på icke-tjänstetid och mot särskilt arvode. Såsom skäligt arvode föreslår styrelsen en summa av 5 000 kronor fördelade på två år jämte 1 000 kronor till kontroll- och korrekturarbeten samt till biträde för motläsning m. m. Tryckningskostnaderna beräknas till 20 000 kronor.

Redan nu torde medel böra anvisas för utbetalande av redaktörsarvode jämte gottgörelse för korrekturläsning m. m. i samband med arbetets tryckning. Medel för återstående utgifter för verket torde däremot på framställning av styrelsen framdeles anvisas.

Utskottet.

I likhet med styrelsen för riksdagsbiblioteket hyser utskottet den uppfattningen, att publicerandet av en förteckning över kommittébetänkanden, avgivna från och med år 1904, skulle såväl för forskningsändamål som för den administrativa verksamheten bliva av stor betydelse. Utskottet vill därför tillstyrka förslaget om utgivandet av ett dylikt arbete. Med hänsyn till att redaktionsarbetet beräknas draga en tid av två år och tryckningen ett halvt år, vadan verket kan föreligga färdigt i tryck tidigast omkring årsskiftet 1946/47, torde det vara önskvärt, att i förteckningen redovisas kommittébetänkanden avgivna till och med utgången av år 1945. Det synes utskottet böra tagas under övervägande, huruvida icke för tiden därefter ifrågasvarande registreringsarbete skulle kunna utföras fortlöpande inom ramen för bibliotekets ordinarie verksamhet samt utgivas av trycket exempelvis vart femte eller tionde år.

Mot de beräknade kostnaderna för arbetets redigering m. m. har utskottet icke funnit anledning till erinran. Vad tryckningskostnaderna beträffar, torde det vara lämpligt att, när verkets tryckning blir aktuell, undersöka huruvida icke desamma kunna nedbringas genom anlåtande av tryckeri i landsorten.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket förevarande framställning, må bemyndiga styrelsen att till arvode för utarbetande och redigering m. m. av en förteckning över kommittébetänkanden, avgivna under åren 1904—1945, av förslagsanslaget till riksdagsbiblioteket: omkostnader taga i anspråk ett belopp av 6 000 kronor.

Stockholm den 27 april 1944.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Åkerberg, Sandén, Friggeråker, Sylwan*, Leander, Edin*, Mannerskantz* och Sundelin;

från andra kammaren: herrar Svedman, Paulsen, Andersson i Falkenberg*, Mattsson, Andersson i Munkaljungby*, Eriksson i Sandby*, Barnekow och Sundberg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.

P. M.

rörande utarbetande av en förteckning över kommittébetänkanden.

En ny förteckning över kommittébetänkanden kan förslagsvis omfatta 40-årsperioden 1904—1943, eller möjligen även 1944, om man vill undvika ett alltför stort tidsavstånd mellan förteckningens slutår och utgivningsår.

Thyselius fixerade sitt uppdrag att gälla »betänkanden, avgivna av en av Kungl. Maj:t eller av en departementschef med Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatt kommitté, vare sig betänkandet genom tryck gjorts tillgängligt för allmänheten eller endast är skriftligen avfattat». Det så fixerade materialet skulle givetvis uppta det ojämförligt största utrymmet i en ny förteckning. I följande fall synes det lämpligt att gå utöver Thyselius' program:

- a) Kommittéer förtecknas även om de icke avgivit något betänkande.
- b) Av riksdagens utskott eller något av riksdagens verk avgivet tryckt betänkande medtages.
- c) Inom departement eller inom centralförvaltningen på statsråds uppdrag utarbetade promemorior och betänkanden medtagas i den mån de äro tryckta. (Ex. Justitiedepartementets promemorior.)

Endast de under c) angivna torde komma att medföra någon nämnvärd kvantitativ utvidgning av materialet.

Materialets omfattning. I den i början av år 1922 tillskapade serien Statens offentliga utredningar har t. o. m. 1943 utgivits cirka 1 100 betänkanden. Åren 1904—1922 avgavs ungefär lika många enligt det ovan skisserade utvidgade programmet. Härtill kommer ett eller annat hundratal avgivna efter 1922 utan att ingå i SOU. Sammanlagt skulle man alltså få räkna med cirka 2 500 betänkanden för tiden 1904—1943. Thyselius använde i genomsnitt en halv sida för varje betänkande. Räknar man med lika stort utrymme för den nya delen skulle enbart förteckningen upptaga 1 250 sidor eller 78 ark. Härtill kommer ett personregister på 8 ark beräknat i proportion till Thyselius' register samt ett sakregister som jämte titelblad, förord m. m. kan beräknas uppgå till 9 ark. Då Thyselius' sakregister är synnerligen otillfredsställande har här kalkylerats med ett betydligt större utrymme. Arbetet skulle alltså sammanlagt omfatta 95 ark. Räknar man med en kostnad av 300 kr. per ark erhåller man en sammanlagd tryckningskostnad av 28 500 eller med hänsyn till korrigeringskostnaderna 30 000 kr.

En betydande besparing kan emellertid åstadkommas genom rationalisering och förenkling av stoffet. Med bättre utnyttjande av sidutrymmet, genom lämpligare uppställning av betänkandena i tidsföljd, genom diverse förkortningar samt framför allt genom åtskilliga typografiska arrangemang torde man med sannolikhet kunna få in 3 à 4 betänkanden på varje sida, varvid verket i sin helhet skulle uppgå till cirka 60 ark, vilket, med ett beräknat pris av 300 kr. per ark och med 10 % tillägg för korrigeringskostnader, skulle göra 20 000 kr. Ytterligare inskränkningar torde ej kunna göras utan att förteckningens värde avsevärt minskas.

Utredigeringen av arbetet skulle i huvudsak kunna ske med material tillgängligt inom riksdagsbiblioteket. En förteckning på kommittéerna, deras sammansättning och mandat gives i Berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit (Riksdagsberättelsen). Åtminstone för periodens första år synas dessa uppgifter behöva kollationeras med de mer utförliga i Posttidningen. Från början av 1920-talet förtecknas i Riksdagsberättelsen titlarna på de tryckta betänkandena. Från 1931 återfinnes i Årsbibliografi över Sveriges offentliga publikationer alla tryckta betänkanden. I riksdagsbiblioteket finnes en praktiskt taget fullständig samling av tryckta betänkanden och för de sista åren även av icke tryckta. En kollationering torde dock lämpligen göras med Kungl. bibliotekets samlingar. För att nå det otryckta materialet torde en genomgång av departementens diariéer och serier av inkomna handlingar bli nödvändig. Kommittéarkiven kunna icke användas för detta ändamål, då de icke regelbundet innehålla betänkandena. Tyvärr måste man räkna med att detta arbete kommer att försvåras, då riksarkivet har evakuerat ifrågavarande serier. Då riksarkivet endast har öppet mellan 10—5 förutsättes att ovannämnda serier kunna lånas till riksdagsbiblioteket för bearbetning på kvällarna.

Ovan har endast räknats med de statliga kommittéerna och betänkandena. Härutöver skulle man även kunna tänka en förteckning över motsvarande material för landstingen och städerna. Hur mycket arbetet därigenom skulle svälla är omöjligt att säga utan en noggrann genomgång av materialet. Riksdagsbiblioteket har samtliga landstingshandlingar samt stadsfullmäktigetryck för Stockholm och Göteborg. För övriga städer torde lämpligen Svenska stadsförbundets rikhaltiga och välordnade samlingar kunna utnyttjas. Ifrågavarande material torde emellertid vara så omfattande att det bör förtecknas i en särskild volym.

För redaktionsarbetet torde behöva påräknas en tid av två år och för tryckningen ett halvt år. Arbetet skulle sålunda kunna föreligga i tryck omkring årsskiftet 1946/47.